

SPORAZUM

IZMEĐU

VLADE CRNE GORE

I

VLADE UJEDINJENIH ARAPSKIH EMIRATA

O PODSTICANJU I UZAJAMNOJ ZAŠTITI INVESTICIJA

Vlada Crne Gore i Vlada Ujedinjenih Arapskih Emirata (u daljem tekstu zajedničkim imenom nazivaju se "Ugovorne strane")

U želji da stvore povoljne uslove za podsticanje većih ulaganja od strane ulagača iz jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane;

Uviđajući da će podsticanje i uzajamna zaštita ulaganja izvršenih u skladu sa zakonima i propisima one Ugovorne strane u koju se vrše takva ulaganja doprinijeti stimulisanju individualnih biznis inicijativa i unaprijediti prosperitet u obje države:

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

Definicije

U svrhe ovog Sporazuma:

1. a) Pojam 'investicija' označava sve vrste sredstava koja ulagači iz jedne Ugovorne strane investiraju na teritoriji druge Ugovorne strane u skladu sa zakonima i propisima one Ugovorne strane na čijoj teritoriji je investicija plasirana, a naročito, mada ne i isključivo, sljedeće:
 - I. Pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i sva druga imovinska prava poput hipoteke, ograničenja raspolaganja, zaloge ili plodouživanja;
 - II. Udjele, akcije, obveznice, dionice i sve druge slične oblike učešća u privrednom društvu, kao i druge dugove i kredite i sredstva obezbjeđenja koje izda ulagač iz Ugovorne strane i prihod zadržan u svrhe reinvestiranja;
 - III. Prava ili potraživanja u novcu ili neka činjenja iz ugovora koji ima finansijsku ili ekonomsku vrijednost;
 - IV. Prava industrijske i intelektualne svojine, „goodwill“, „know-how“, autorska prava, zaštitne žigove, zaštitne znakove i patente u skladu sa relevantnim zakonima Ugovornih strana;
 - V. Svako pravo ostvareno na osnovu zakona, ugovora ili licence, odnosno dozvole izdate u skladu sa zakonom, prirodni resursi nijesu obuhvaćeni ovim Sporazumom;

Svaka promjena pravnog oblika u kome su sredstva uložena ili reinvestirana neće imati uticaj na njihov karakter ulaganja, ukoliko je ulagač pribavio zakonom propisanu dozvolu od nadležnih organa domaće Ugovorne strane.

- b) "Ulagač" označava svakog državljanina, kompaniju ili Vladu jedne Ugovorne strane, koji ulažu na teritoriji druge Ugovorne strane;
 - c) "Državljeni" označavaju fizička lica koja imaju državljanstvo Ugovorne strane u skladu sa njenim relevantnim zakonima;
 - d) "Prihod" označava novčani iznos koji daje investicija, kao što je profit, kamata, kapitalna dobit, dividende, naknade, naknade za upravljanje i tehničke naknade i ostali tekući prihodi;
 - e) Termin "teritorija" kada se koristi u geografskom smislu označava suverenu teritoriju Crne Gore ili Ujedinjenih Arapskih Emirata, kao i oblast izvan teritorijalnih voda, vazdušnog prostora i podmorja nad kojima Crna Gora ili Ujedinjeni Arapski Emirati imaju suverena prava i nadležnost u pogledu svake aktivnosti koja se obavlja u njihovim vodama, podmorju ili pod zemljom a u vezi sa istraživanjem ili eksploatacijom prirodnih resursa, u skladu sa njihovim zakonima i međunarodnim pravom;
2. Termin "slobodno korišćena valuta" označava svaku valutu koja se uobičajeno koristi za plaćanja u međunarodnim transakcijama i koja se razmjenjuje na primarnim tržištima valuta.
3. Termin kompanija označava:

U vezi sa Crnom Gorom ili Ujedinjenim Arapskim Emiratima: svako privredno društvo ili drugo pravno lice koje je registrovano u skladu sa zakonima i propisima Crne Gore ili Ujedinjenih Arapskih Emirata, kao što su lokalne uprave, institucije, razvojni fondovi, organi i fondacije.

Član 2

Predmet Sporazuma

Ovaj Sporazum primjenjivaće se na sva ulaganja ulagača iz bilo koje Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane, bilo da su takva ulaganja izvršena prije ili nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma, ali se isti neće primjenjivati na sporove u vezi sa investicijama koji nastanu prije stupanja na snagu ovog Sporazuma kao ni na bilo koji zahtjev o kojem je riješeno prije stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Član 3

Podsticanje investicija

1. Svaka Ugovorna strana obezbijediće ulagačima druge Ugovorne strane tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji, pod istim okolnostima, obezbjeđuje svojim ulagačima, a u vezi sa osnivanjem, kupovinom, širenjem, upravljanjem, izvođenjem, poslovanjem i prodajom ili drugim oblicima ulaganja na svojoj teritoriji.
2. Svaka Ugovorna strana će nastojati da na svojoj teritoriji primjenjuje mjere od značaja za obezbjeđivanje odgovarajućih kapaciteta, stimulansa i ostalih oblika podsticanja investicija koje izvrše ulagači druge Ugovorne strane.
3. U skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom Ugovorne strane će dozvoliti zapošljavanje osoblja top menadžmenta na određenom investicionom projektu.
4. Ne dovodeći u pitanje sadržaj stava 3 ovog člana, osoblje top menadžmenta treba da pribavi prethodnu pismenu saglasnost Ugovorne strane domaćina, a u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Član 4 **Zaštita ulaganja**

1. Ulaganja koje vrše ulagači bilo koje Ugovorne strane uživaće punu zaštitu i sigurnost na teritoriji druge Ugovorne strane u skladu sa odredbama domaćeg zakonodavstva Ugovorne strane na čijoj teritoriji se vrši ulaganje. Nijedna Ugovorna strana neće ni na koji način neopravdanim ili diskriminatorским mjerama naškoditi upravljanju, održavanju, upotrebi, uživanju ili raspolaganju ulaganjima.
2. Svaka Ugovorna strana uložiće napore da se objave svi zakoni, propisi, politike i procedure koji se odnose ili direktno utiču na ulaganja koje druga Ugovorna strana učini na njenoj teritoriji.
3. Nakon što su izvršena, ulaganja neće u Ugovornoj strani domaćinu biti predmet dodatnih zahtjeva koji mogu narušiti ili ograničiti upravljanje, održavanje, korišćenje, uživanje ili raspolaganje investicijama, osim ukoliko takvi zahtjevi nijesu od suštinskog značaja za javni red, javno zdravlje ili životnu sredinu i ukoliko su isti propisani zakonom opšte primjene.
4. Svaka Ugovorna strana dužna je održavati na svojoj teritoriji povoljan ambijent za ulaganja izvršena od strane ulagača druge Ugovorne strane. Svaka Ugovorna strana dužna je u skladu sa svojim važećim zakonima i propisima obezbijediti ulagačima druge Ugovorne strane pravo pristupa svojim sudovima i administrativnim tribunalima i agencijama, kao i svim tijelima koja vrše sudsku funkciju.

5. U slučaju likvidacije ulaganja, prihod ostvaren likvidacijom uživaće istu zaštitu i tretman kao prvobitno ulaganje, uključujući i ona ulaganja definisana članom 5 ovog Sporazuma.

Član 5 **Tretman investicija**

1. Svaka Ugovorna strana dužna je u svako doba osigurati pravičan i ravnopravan tretman ulaganja koja na njenoj teritoriji učine ulagači druge Ugovorne strane. Takav tretman neće biti manje povoljan od onog koji se pruža sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god je od ta dva tretmana povoljniji za ulagača.
2. U pogledu nadoknade, transfera, upravljanja, korišćenja, uživanja ili raspolaganja ulaganjem, svaka Ugovorna strana obezbijediće ulagačima druge Ugovorne strane tretman koji neće biti manje povoljan od tretmana koji pruža sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god je od ta dva tretmana povoljniji za ulagača.
3. Međutim, tretman najpovlašćenije nacije neće se primjenjivati na proceduralna i pravna pitanja.
4. Takođe, odredbe ovog člana neće se tumačiti kao obaveza jedne Ugovorne strane da ulagačima druge Ugovorne strane dodijeli beneficije bilo kojeg tretmana, preferencijala ili privilegije proistekle po osnovu:
 - a) Članstva neke Ugovorne strane u bilo kojoj postojećoj ili budućoj carinskoj ili ekonomskoj uniji, slobodnoj trgovinskoj zoni, monetarnoj uniji ili drugom obliku organizovanja regionalne ekonomske saradnje ili drugih sličnih međunarodnih sporazuma ili
 - b) Bilo kojeg međunarodnog ili regionalnog sporazuma ili bilo kojeg drugog aranžmana koji se u cjelosti ili djelimično odnosi na poreska pitanja.

Član 6 **Naknada štete ili gubitka**

1. Kada ulaganje učinjeno od strane ulagača jedne Ugovorne strane pretrpi gubitke usljed rata ili drugog oružanog sukoba, revolucije, stanja nacionalne opasnosti, pobune, ustanka ili nemira ili drugog sličnog događaja na teritoriji druge Ugovorne strane, druga Ugovorna strana će obezbijediti tretman, u pogledu restitucije, obeštećenja, kompenzacije ili drugog načina izmirenja, koji neće biti manje povoljan od tretmana koji druga Ugovorna strana obezbjeđuje sopstvenim ulagačima ili ulagačima bilo koje treće države, koji god je od ta dva tretmana povoljniji za ulagača.

2. Ne ograničavajući stav 1 ovog člana, ulagač jedne Ugovorne strane koji usljed događaja navedenih u pomenutom stavu pretrpi štetu ili gubitak na teritoriji druge Ugovorne strane, kao rezultat:

- a) rekvizicije svog ulaganja ili imovine od strane snaga ili nadležnih organa druge Ugovorne strane ili
- b) uništenja svog ulaganja ili imovine od strane snaga ili nadležnih organa druge Ugovorne strane do kojeg nije došlo u toku borbenih aktivnosti ili koje nije izazvala nužnost te situacije,

ostvariće brzu i adekvatnu kompenzaciju za štetu ili gubitak pretrpljen tokom perioda oduzimanja ili usljed uništenja imovine. Takva kompenzacija biće izvršena u uobičajenoj valuti i biće slobodno prenosiva.

3. Iznos kompenzacije biće izražen u konvertibilnoj valuti i biće slobodno prenosiv i isplaćen bez opravdanog odlaganja i to ovlašćenom licu bez obzira na njegovo državljanstvo ili boravište.

Kompenzacija će se smatrati isplaćenom „bez opravdanog odlaganja“ ukoliko je isplata izvršena u roku koji je uobičajeno potreban da se izvrši ili da se obave formalnosti u vezi sa transferom. Navedeni period počće na dan kada je relevantni zahtjev podnijet i ne može biti duži od tri mjeseca.

Član 7

Eksproprijacija

1. a) Ulaganja ulagača jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane neće biti predmet konfiskacije, nacionalizacije, eksproprijacije, oduzimanja odnosno direktnih ili indirektnih mjera, poput blokiranja, zamrzavanja ili nametanja preveilikih poreskih obaveza, a koje imaju isti efekat kao nacionalizacija, eksproprijacija ili konfiskacija (u daljem tekstu zajedničkim imenom nazivaju se „eksproprijacija“) od strane druge Ugovorne strane, osim ukoliko to nalaže javni interes u vezi sa internim potrebama Ugovorne strane, pod uslovom da se isplati brza, adekvatna i efektivna kompenzacija i pod uslovom da su takve mjere preduzete na bazi nediskriminacije i u skladu sa zakonom utvrđenim postupcima.
- b) Iznos takve kompenzacije odgovaraće stvarnoj vrijednosti ekspropriisanog ulaganja i biće određen i izračunat na osnovu pravične tržišne vrjednosti ekspropriisanog ulaganja u vrijeme neposredno prije vršenja eksproprijacije odnosno neposredno prije nego što je eksproprijacija ili predstojeća eksproprijacija postala javno poznata, što god je od ta dva ranije (u daljem tekstu: „datum procjene vrijednosti“). Takva kompenzacija obuhvatiće kamatu po preovlađujućoj komercijalnoj stopi utvrđenoj na tržišnoj osnovi, međutim ni u kom slučaju ne manje od

preovlađujuće LIBOR kamatne stope u posljednjih šest mjeseci ili njenom ekvivalentu i to od dana eksproprijacije pa sve do dana isplate.

- c) U slučajevima kada gore navedena tržišna vrijednost ne može biti blagovremeno utvrđena, kompenzacija će biti određena po principu pravičnosti, uzimajući u obzir sve relevantne faktore i okolnosti, kao što su uloženi kapital, priroda i trajanje investicije, vrijednost premještanja, računovodstvena vrijednost i ugled. Iznos konačno određene kompenzacije biće bez odlaganja isplaćen investitoru u konvertibilnoj valuti, a taj iznos moći će slobodno i bez odlaganja da se prenosi.
2. Pored prava koja mu pripadaju a koja su navedena u članu 7 ovog Sporazuma, ulagač pogođen eksproprijacijom imaće pravo da, pred sudskim ili drugim samostalnim organom te Ugovorne strane, u skladu sa zakonima Ugovorne strane koja je izvršila eksproprijaciju, pokrene reviziju svog slučaja, procjene vrijednosti svog ulaganja, u skladu sa principima navedenim u stavu 1 ovog člana. Ugovorna strana koja vrši eksproprijaciju dužna je uložiti sve potrebne napore kako bi obezbijedila da takva revizija bude izvršena bez odlaganja.
 3. Kada Ugovorna strana izvrši eksproprijaciju imovine kompanije koja je registrovana ili osnovana na bilo kojem dijelu njene teritorije i u skladu sa njenim relevantnim važećim zakonima i u kojem ulagači druge Ugovorne strane posjeduju udjele, akcije, obveznice ili druga vlasnička prava, primjenjivaće se odredbe stava 1 ovog člana u mjeri koja je neophodna da se osigura pravična i adekvatna nadoknada ulagačima druge Ugovorne strane koji su imaoi takvih prava ili interesa.

Član 8

Transfer plaćanja vezanih za investicije

1. Svaka Ugovorna strana dozvoliće ulagačima druge Ugovorne strane transfer plaćanja koja su u vezi sa ulaganjem i to u i sa svoje teritorije, uključujući naročito, mada ne i isključivo:
 - a) osnivački kapital i svaki dodatni kapital za održavanje, upravljanje i razvoj ulaganja;
 - b) prihode;
 - c) plaćanje po osnovu ugovora, uključujući amortizaciju glavnice i ostvarene kamate u skladu sa ugovorom o kreditu;
 - d) nadoknade navedene u članu 1, stav d);
 - e) prihode ostvarene prodajom ili likvidacijom cjelokupnog ili bilo kojeg dijela ulaganja, uključujući i akcije;
 - f) zarade u ostale naknade osoblja koje je angažovano iz inostranstva u vezi sa ulaganjem;
 - g) isplate navedene u članu 7;
 - h) plaćanja koja se vrše na osnovu rješenja sporova i

- i) profit, prihodi i zarade nacionalnih avio-kompanija.
2. Transferi plaćanja navedenih u stavu 1 ovog člana biće izvršeni bez odlaganja i ograničenja i, osim u slučaju plaćanja u stvarima, takva plaćanja vršiće se u konvertibilnoj valuti. U slučaju odlaganja određenog transfera, ulagač koga pogađa takvo odlaganje imaće pravo na kamatu za period takvog odlaganja.
3. Transferi će se vršiti po tržišnom kursu koji se primjenjuje na dan transfera za spot transakcije u valuti koja se prenosi. U odsustvu tržišta deviznog kursa, korišćiće se najskoriji kurs koji je primjenjivan prilikom unutrašnjih ulaganja ili kurs razmjene određen u skladu sa propisima Međunarodnog monetarnog fonda ili kursa za razmjenu valuta u posebna prava ili američke dolare, koji god je od ta dva povoljniji za investitora.
4. Ugovorne strane su saglasne da transferima navedenim u stavu 1 ovog člana obezbijede tretman koji nije manje povoljan od tretmana transfera koji potiču iz ulaganja koje napravi bilo koja treća država.

Član 9 Subrogacija

1. Ukoliko jedna Ugovorna strana ili njena ovlašćena agencija ili kompanija ili drugo pravno lice osnovano u toj Ugovornoj strani, izuzev ulagača („Strana koja plaća obeštećenje“) izvrši plaćanje obeštećenja ili garancije za nekomercijalni rizik koji pretrpi sopstveni ulagač u vezi sa ulaganjem na teritoriji druge Ugovorne strane (Ugovorna strana domaćin) ili na drugi način stekne dio ili sva prava u pogledu tog ulaganja usljed potpunog ili djelimičnog propuštanja ulagača, Ugovorna strana domaćin dužna je da obezbijedi sljedeće:
 - a) prenos Ugovornoj strani koja plaća obeštećenje, bilo na osnovu zakona ili na osnovu zakonske transakcije, bilo kojeg prava ili potraživanja ulagača nastalih na osnovu takvog ulaganja;
 - b) da Strana koja plaća obeštećenje ima pravo na osnovu subrogacije da ostvaruje svoja prava i realizuje potraživanja i da će preuzeti sve obaveze u vezi sa ulaganjem, u istoj mjeri kao i njen prethodnik koji je bio prvobitni ulagač i
 - c) subrogirana prava ili potraživanja ne mogu biti veća od prvobitnih prava ili potraživanja tog ulagača.
2. Strana koja je platila obeštećenje, u svim slučajevima, uživa sljedeća prava:
 - a) jednak tretman u pogledu stečenih prava i potraživanja, kao i obaveza preuzetih prenosom navedenim u gornjem stavu 1 i
 - b) sve isplate primljene prilikom sticanja tih prava i potraživanja,

koje je i prvobitni ulagač bio ovlašten da primi na osnovu ovog Sporazuma, a u vezi sa predmetnom investicijom.

3. Ne dovodeći u pitanje odredbe stava 1 ovog člana, subrogacija se može desiti u svakoj Ugovornoj strani, ali samo nakon odobrenja Ugovorne strane na čijoj teritoriji je izvršeno ulaganje.
4. Bez obzira na odredbu člana 8, sve isplate koje u lokalnoj valuti primi Ugovorna strana koja plaća obeštećenje u svrhe korišćenja stečenih prava i potraživanja biće slobodno dostupne toj Ugovornoj strani radi plaćanja troškova nastalih na teritoriji Ugovorne strane domaćina.

Član 10

Rješavanje sporova između Ugovorne strane i ulagača

1. Sporovi koji nastanu između jedne Ugovorne strane i ulagača biće predmet pismenog obavještenja sa detaljnim informacijama, upućenog od strane ulagača Ugovornoj strani na čijoj teritoriji se vrši ulaganje. Sporovi koji nastanu između Ugovorne strane i ulagača definisanih u članu 1, a u vezi sa ulaganjem iz ovog Sporazuma biće, mjeri u kojoj je to moguće, rješavani prijateljskim pregovorima između strana u sporu.
2. U slučaju da su ulagač i bilo koji entitet Ugovorne strane ili lokalna vlada ili ovlašćene agencije definisali ugovorom o ulaganju odgovarajuću proceduru, primjenjivaće se procedura predviđena takvim ugovorom o ulaganju.
3. U vezi sa stavom 1 ovog člana, ukoliko spor ne može da se riješi na prijateljski način u roku od devet mjeseci, strane u sporu dužne su da preuzmu sljedeće postupke:
 - a) ukoliko spor ne može da se riješi u roku od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za rješenje spora, isti će biti dostavljen nadležnom organu ili centru za arbitražu, organizovanom po zakonima Ugovorne strane na čijoj teritoriji je ulaganje izvršeno, iscrpljujući sva lokalna sredstva.
 - b) Ukoliko spor ne može da se riješi u skladu sa odredbama tačke (a) ovog člana u roku od šest mjeseci od dana njegovog podnošenja, svaka strana u sporu može podnijeti zahtjev Međunarodnom centru za rješavanje investicionih sporova (ICSID), na osnovu Konvencije o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država, iz Vašingtona, od 18. marta 1965. godine, nakon ratifikacije ove Konvencije od strane Crne Gore.
 - c) U svako doba tokom perioda razmatranja ili tokom trajanja sudskog postupka, strane u sporu dužne su da povuku predmet ukoliko dođu do rješenja spora na miran način.

4. Odluka arbitraže zasnivaće se na:
 - Odredbama ovog Sporazuma;
 - Nacionalnom zakonodavstvu Ugovorne strane na čijoj teritoriji je ulaganje izvršeno.
5. Odluke arbitraže biće konačne i obavezujuće za strane u sporu. Svaka Ugovorna strana saglasna je da izvršava odluke u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

Član 11

Ulazak i boravak osoblja

Ugovorne strane će, u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom, sa posebnom pažnjom uzimati u razmatranje prijave za ulazak i boravak lica iz bilo koje Ugovorne strane, a u vezi sa ulaganjem koje je ulagač izvršio na teritoriji Ugovorne strane.

Član 12

Povoljnije odredbe

Ukoliko domaće zakonodavstvo bilo koje Ugovorne strane ili obaveze međunarodnog prava koje trenutno postoje ili koje obavezuju Ugovorne strane iz ovog Sporazuma i koji pored ovog Sporazuma sadrže propise, bilo opšte ili posebne, koji daju ulaganjima koje izvrše ulagači druge Ugovorne strane tretman povoljniji od onog koji je obezbijeđen ovim Sporazumom, takvi propisi imaće primat nad ovim Sporazumom u mjeri u kojoj pružaju povoljniji tretman.

Član 13

Izmjene Sporazuma

Odredbe ovog Sporazuma mogu se mijenjati u bilo koje vrijeme na zahtjev bilo koje Ugovorne strane, a strana koja zahtijeva izmjene dužna je da podnese svoj zahtjev u pismenoj formi objašnjavajući osnove za izmjene.

Član 14
Konsultacije

Svaka Ugovorna strana može zahtijevati konsultacije sa drugom Ugovornom stranom o bilo kojem pitanju koje se odnosi na tumačenje, primjenu ili izvršenje Sporazuma ili bilo koje drugo pitanje uključujući investicione sporove, a druga Ugovorna strana je dužna da na taj zahjev odgovori bez odlaganja.

Član 15
Stupanje na snagu

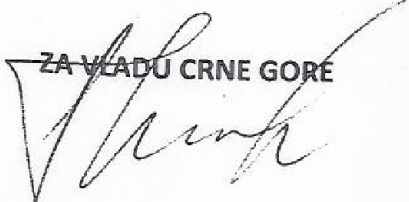
Svaka Ugovorna strana dužna je da obavijesti drugu Ugovornu stranu o ispunjenju zakonskih uslova za stupanje na snagu ovog Sporazuma, a Sporazum će stupiti na snagu trideset dana od dana prijema posljednjeg obavještenja.

Član 16
Rok trajanja i prestanak važenja

1. Ovaj Sporazum se zaključuje na period od deset (10) godina i ostaće na snazi nakon toga za isti period ili periode, osim ukoliko godinu dana prije isteka početnog ili svakog naknadnog perioda, jedna Ugovorna strana pismenim putem ne obavijesti drugu Ugovornu stranu o svojoj namjeri da raskine ovaj Sporazum.
2. Što se tiče ulaganja koja su izvršena prije datuma stupanja na snagu obavještenja o raskidu ovog Sporazuma, odredbe ovog Sporazuma nastaviće da važe za period od još deset (10) godina od dana raskida ovog Sporazuma.

U potvrdu čega su dolje potpisani predstavnici, valjano ovlašćeni od svojih država, potpisali ovaj Sporazum.

Sačinjeno u dva primjerka u Abu Dabiju dana 26.09.2012. na crnogorskom, arapskom i engleskom jeziku, s tim što su svi tekstovi podjednako autentični. U slučaju bilo kog odstupanja u tumačenju, tekst na engleskom jeziku će imati prevagu.

ZA VLADU CRNE GORE

ZA VLADU UJEDINJENIH ARAPSKIH
EMIRATA

